

Valsts augu
aizsardzības dienests

2025. GADA DECEMBRIS

INFORMATĪVS IZDEVUMS LAUKSAIMNIEKIEM

ZIŅU LAPA

VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTS (VAAD) PATEICAS VISIEM SAVIEM KLIENTIEM UN SADARBĪBAS PARTNERIEM PAR VEIKSMĪGO KOPDARBU UN SNIEGTO ATBALSTU 2025. GADĀ! ARĪ TURPMĀK DIENESTS BŪS ATVĒRTS CIEŠAI SADARBĪBAI, NODROŠINOT KVALITATĪVUS PAKALPOJUMUS UN PILDOT UZRAUDZĪBAS FUNKCIJAS.

NOVĒLAM, LAI NĀKAMĀIS GADS BŪTU SVĒTĪTS AR LABVĒLĪGIEM LAIKA APSTĀKĻIEM BAGĀTĪGAS AUGKOPĪBAS PRODUKCIJAS IEGUVEI UN LATVIJAS DEBESĪS VALDĪTU MIERS!

DIREKTORE KRISTĪNE LOMAKINA

ŠAJĀ LAPĀ:

- ✓ Izmaiņas VAAD reģionālajā izvietojumā
- ✓ Uzņēmumi saņem VAAD Atzinības rakstus par ilggadēju un veiksmīgu sadarbību
- ✓ Apkopota aktuālākā informācija par Latvijas augsnes stāvokli
- ✓ Izmaiņas augu aizsardzības līdzekļu (AAL) reģistrā
- ✓ EPPO ziņojums: jaunumi augu aizsardzībā Eiropā un pasaulē

Izmaiņas VAAD reģionālajā izvietojumā

Gada nogalē notikušas izmaiņas VAAD Rīgas un Zemgales reģionālo nodaļu biroju izvietojumā:

- Zemgales reģionālās nodaļas Jelgavas birojs pārcēlies no Dobeles ielas uz jaunām telpām Jelgavas pils, Lielajā ielā 2, Jelgavā (kabineti 252-1; 252; 252-2 un 250 2. stāvā).
- Rīgas reģionālās nodaļas birojs Pulkveža Brieža ielā pārcēlies uz Ziemeļu ielu 16, Lidostā "Rīga", Mārupes nov., LV-1053 (kabineti 314 un 315).
- Rīgas reģionālajai nodaļai atvērts jauns birojs Salaspilī Rīgas ielā 113, LV-2169.

Jelgavas birojs

Lidosta "Rīga" birojs

Salaspils birojs

Reģionālo nodaļu kontaktinformācija un klientu
apkalpošanas laiks

Uzņēmumi saņem VAAD Atzinības rakstus par ilggadēju un veiksmīgu sadarbību

Atskatoties uz šā gada darba sezonu, ar īpašu prieku sakām paldies zemniekiem, agronomiem, uzņēmējiem par kopīgo darbu un atbalstu mūsu valsts izaugsmei.

Šogad VAAD Atzinības raksti piešķirti:

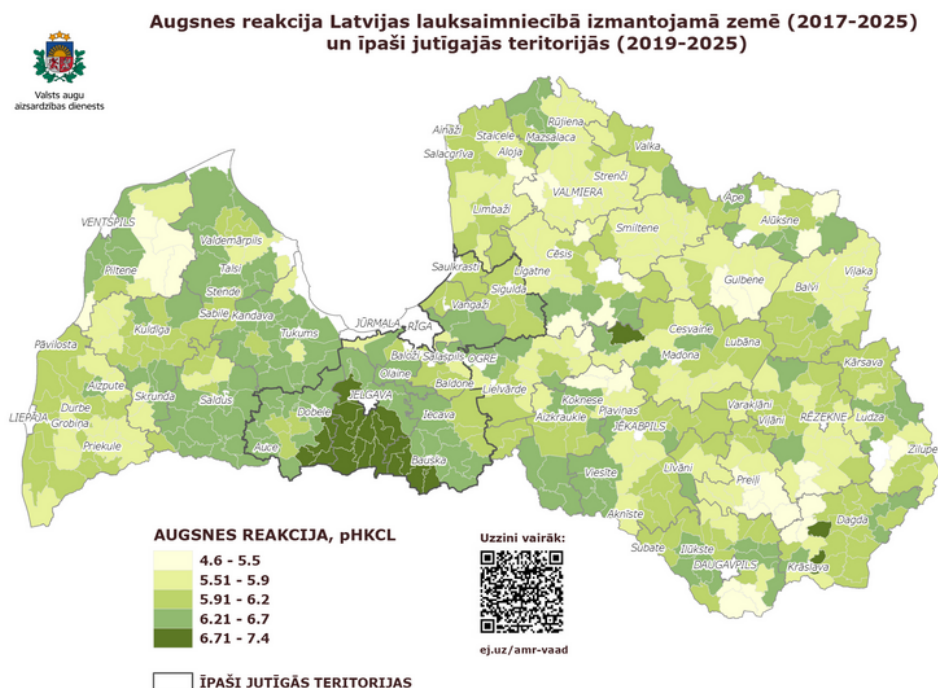
- ✓ **Pēterim Heimanim (zemnieku saimniecība „Gulbji”)** par ieinteresētību, atsaucību un pacietību augu pasu sistēmas izveides un uzturēšanas skaidrošanā un popularizēšanā.
- ✓ **Jurim Pacēvičam (SIA „SC koks”)** par nozīmīgu ieguldījumu projektā “EABRACE: Ošu smaragdzaļās krāšņvaboles invāzija: izpētot izplatību un vaboļu bioloģiskās daudzveidības dinamiku stratēģiskajiem apkarošanas pasākumiem”.
- ✓ **Elvim Gailumam (SIA “Ingleby Dobeles Agro”)** par atbalstu Latvijas lauksaimniecības popularizēšanā starptautiski un dalīšanos saimniekošanas pieredzē.
- ✓ **Aināram Ciematniekam (SIA “Briežkalni AC”), Kristapam Brusam (SIA “Strazdi”) un Dacei Dubrovskai (SIA “Agro Rīga”)** par profesionālu sadarbību Eiropas Komisijas auditā par augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības un lietošanas prasību ievērošanu.

Apkopota aktuālākā informācija par Latvijas augsnes stāvokli

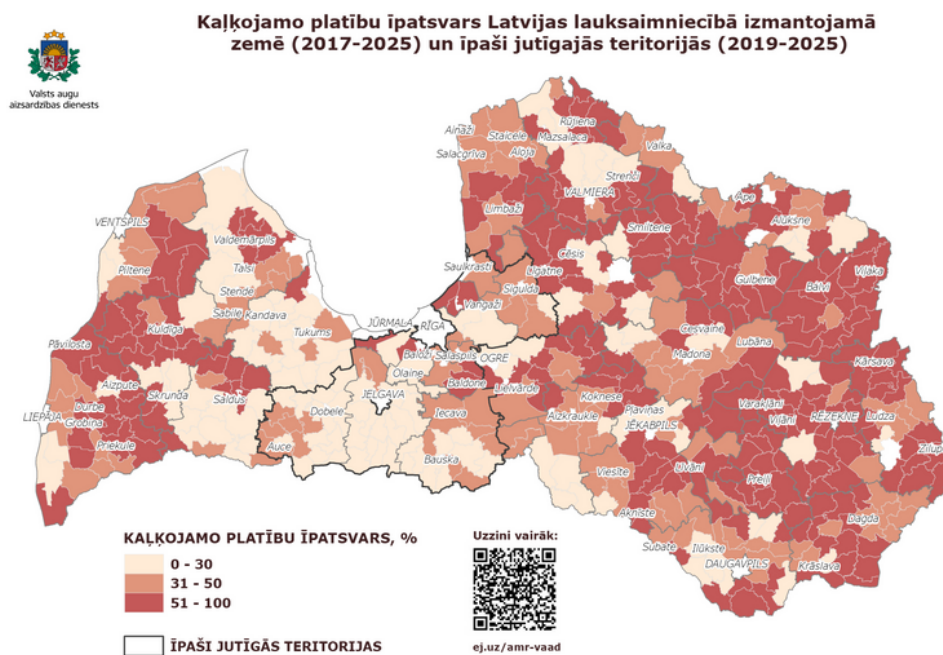
VAAD apkopojis aktuālākos Latvijas augsnes monitoringa rezultātus, kas izmantoti karšu sagatavošanā. Kartes izveidotas izmantojot VAAD rīcībā esošos augsnes analīžu rezultātus par 720 588 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes (35,9%). Izmantoti VAAD augsnes agroķīmiskās izpētes dati, kā arī ģeoreferencētie dati, kas dienestam ir iesniegti Ministru kabineta 2023. gada 18. aprīļa noteikumu Nr. 198 "Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" klimata un vides shēmu (ekoshēmu) prasību izpildei. Īpaši jutīgajās teritorijās izmantoti dati no 30.06.2019., bet pārējā Latvijas teritorijā – no 30.06.2017. Ja šajā laika periodā laukam ir veiktas vairākas augsnes analīzes un tās pārklājas, pārklājošajās teritorijās ir atstātas tikai jaunākās analīzes.

Augsnes reakcija

Augsnes reakcija būtiski ietekmē augu barības elementu izmantošanu no augsnes. Skābās augsnēs tā ir sliktāka, kā arī palielinās smago metālu un pesticīdu atlieku kustīgums un tiek ietekmēti citi augu fizioloģiskie procesi. Skābās augsnes samazina augu ražību un attiecīgi lauksaimnieku ieņēmumus. Lielākajā daļā no Latvijas augsnes ir dabiski skābas, izņemot Zemgalē, kur ir izplatītākas ir karbonātiskās augsnes.

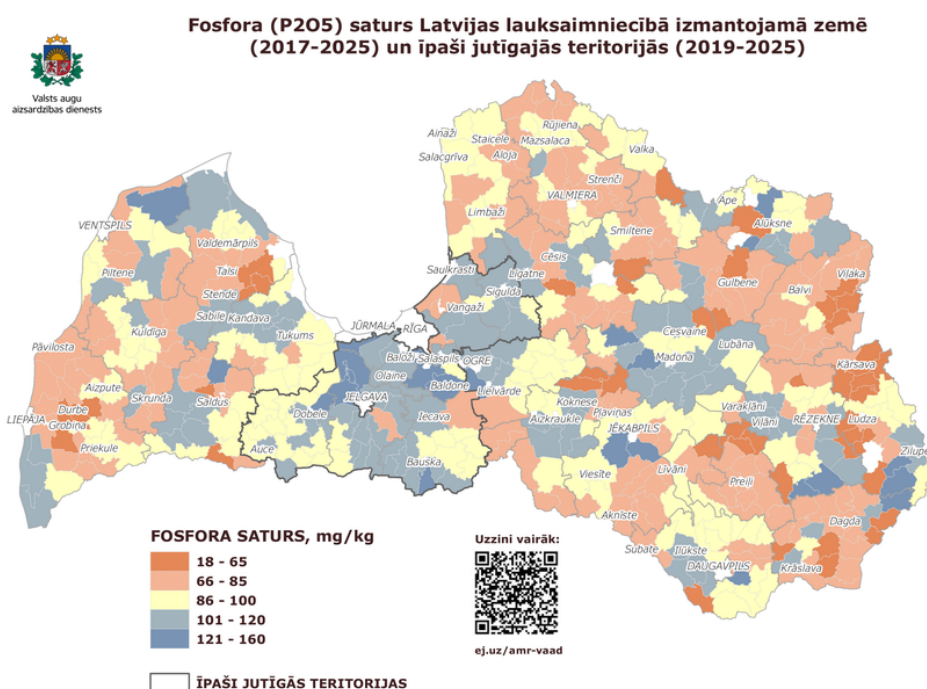
Katram augam ir optimālā augsnes reakcija. Lai uzlabotu augsnes reakciju nepieciešams augsnes kalpošana. Latvijā 42% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir nepieciešama kalpošana. Pētījumi un citu valstu pieredze apliecina, ka augsnes kalpošana atmaksāja, piemēram, Somijā, kurā arī ir izplatītas skābas augsnes nav atbalsts augsnes kalpošanai, bet tā tāpat ir izplatīta prakse. Pirms kalpošanai svarīgi zināt augsnes reakciju, organisko vielu saturu un granulometrisko sastāvu, kas palīdzēs saprast vai tā ir nepieciešama, kā arī kalcija un magnija saturu, lai izvēlētos piemērotāko kalpošanas materiālu.

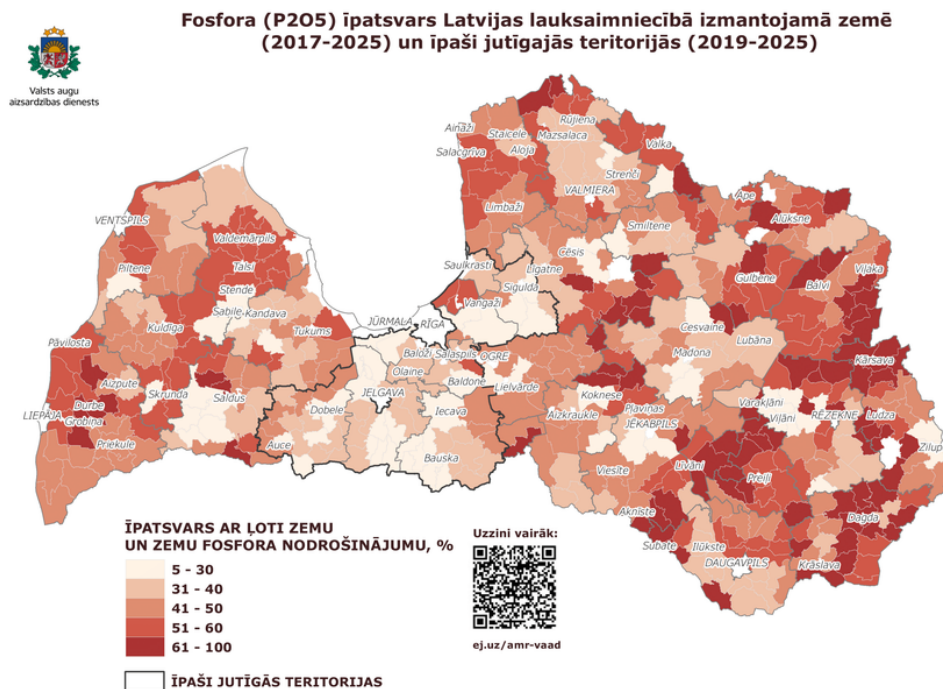

Noderīgi materiāli par augsnes kaļķošanu: Klimatam draudzīga lauksaimniecības prakse Latvijā. Skābu augšņu kaļķošana; Publikācija žurnālā "Saimnieks LV", 2025.gada novembris

Fosfors

Fosfors ir augiem svarīgs barības elements iesaistīts dažādos augu augšanas procesos. Latvijā 42% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir ļoti zems vai zems fosfora nodrošinājums. Augstākais fosfora nodrošinājums ir īpaši jutīgajā teritorijā, 43% gadījumu tas ir optimāls, bet 8% no augsnēm tas ir pietiekami augsts, lai augsne tiktu uzskatīta par degradētu. Pārāk augsts fosfora saturs nozīmē, ka tas var tikt izskalots no augsnes, nesniedzot ekonomisku labumu, kā arī nodarot kaitējumu videi un veicinot ūdenstilpju aizaugšanu.

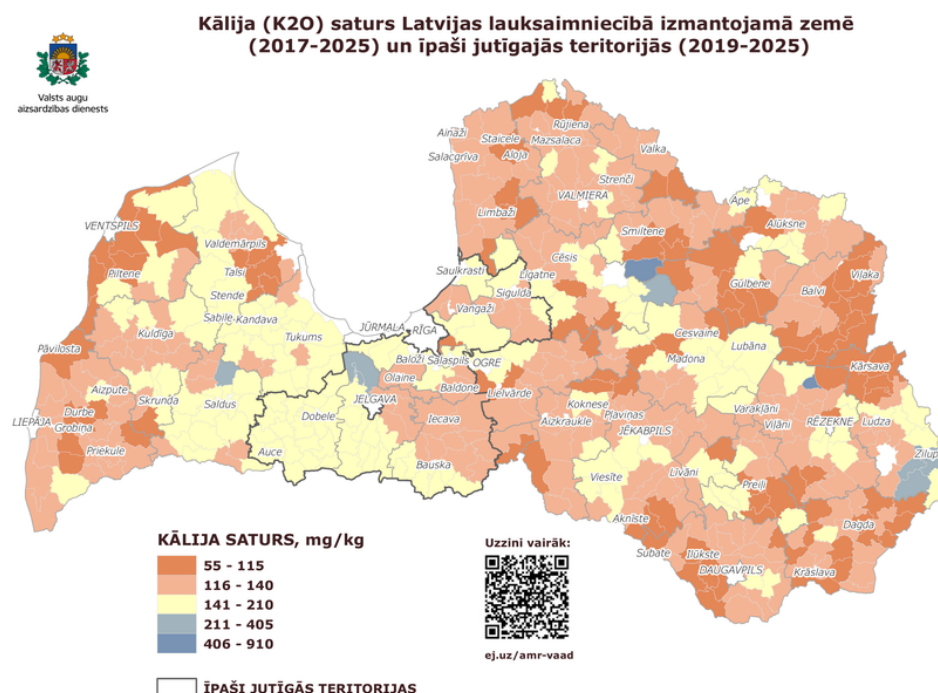

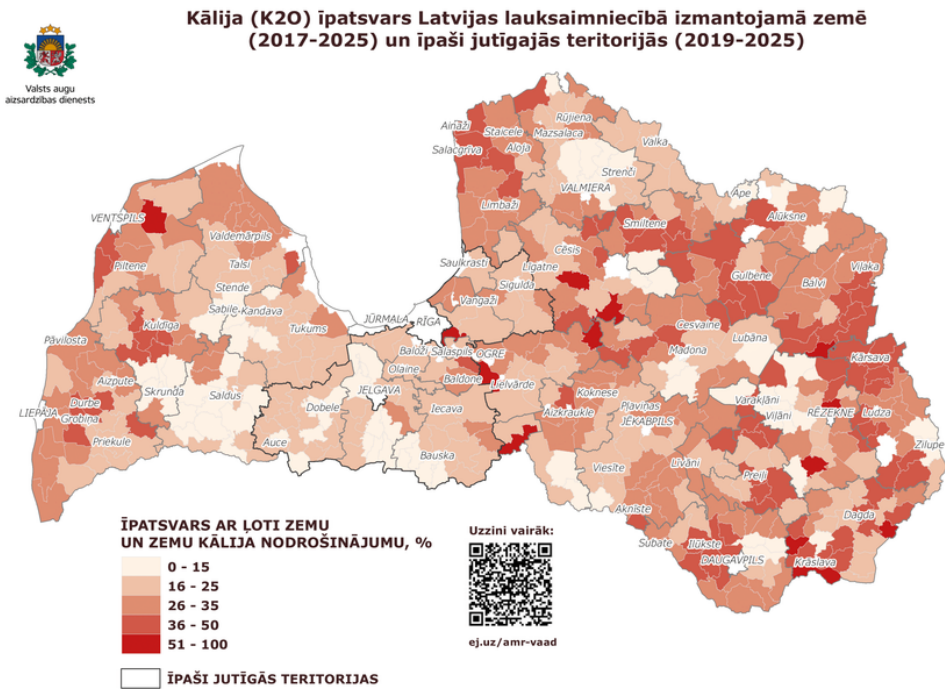

Zemo fosfora nodrošinājumu vēl vairāk pasliktina skābo augšņu izplatība, jo fosfora kustīgumu augsnē un pieejamību augam ietekmē augsnes reakcija – pH 3-4 fosfors saistīsies ar dzelzi, pH 5-6 tas saistīsies ar alumīniju, bet pH 8-9 tas saistīsies ar kalciju. Gadījumos, ja augsnē fosfors ir pietiekams, bet augi to nespēja uzņemt, galvenais cēlonis varētu būt augsnes reakcija.

Kālijs

Kālijs, līdzīgi kā fosfors, ir augam būtisks barības elements. Atšķirībā no fosfora, tā nodrošinājums lielākajā daļā no lauksaimniecībā izmantojamās zemes tas ir optimāls.

Attiecībā uz kāliju, jāņem gan vērā, ka tā saturs ir saistīts ar magnija, kalcija un nātrija saturu. Pārlietu augsts kāda elementa saturs, padarīs pārējos augiem mazāk pieejamus.

[Augsnes monitoringa rezultāti](#)

Izmaiņas augu aizsardzības līdzekļu (AAL) reģistrā

[Saite uz AAL sarakstu](#)

1. Veikti grozījumi un noteikts termiņš krājumu izplatīšanai un nosacījumi krājumu lietošanai:

AAL nosaukums	Reģ. Nr./PT atļaujas Nr.	Termiņš krājumu izplatīšanai un nosacījumi krājumu lietošanai
Mospilan 20 SG	0811	AAL vairs nav atļauts lietot ābolu un bumbieru stādījumos ar devu 0.375 kg/ha. Atļauts "Mospilan 20 SG" un "Gazelle 20 SG" esošos krājumus, kas saražoti līdz 11.11.2025., izplatīt līdz 11.05.2026. Lietot saskaņā ar jauno, apstiprināto marķējumu.
Gazelle 20 SG	0871	
Acetami 20 SG	55	AAL vairs nav atļauts lietot ābolu un bumbieru stādījumos ar devu 0.375 kg/ha. Atļauts "Acetami 20 SG" un "Acetazol 20 SG" esošos krājumus, kas saražoti līdz 11.12.2025., izplatīt līdz 11.06.2026. Lietot saskaņā ar jauno, apstiprināto marķējumu.
Acetazol 20 SG	60	

2. AAL nosaukumu maiņa:

AAL nosaukums	Reģ. Nr.	AAL jaunais nosaukums
Artina	0908	Artina Gold

3. AAL lietošanas jomas paplašināšana:

AAL nosaukums	Reģ. Nr.	Atļauta lietošana
Gamelan 100 FS	0907	Atļauta lietošana arī vasaras rudzu, cieta kviešu, speltas kviešu, divgraudu kviešu un viengraudu kviešu sēklas materiāla kodināšanai.
Beloukha	0891	Paplašināta lietošanas joma mazam lietojumam, atļaujot to lietot kā herbicīdu arī zemeņu stīgu ierobežošanai zemeņu stādījumos pēc ražas novākšanas.

4. Anulēti šādi AAL:

AAL nosaukums	Liet. kat.	Reģ. īpašnieks	Reģ. Nr.	Reģ. klase	Darbīgās vielas nosaukums	Darbīgās vielas saturs	Piezīmes
Cycocel 750	AR	SIA "BASF"	0096	2	hlormekvāta hlorīds	750 g/l	AAL reģistrācijas beidzas 12.12.2025. Esošos krājumus, kas saražoti līdz 12.12.2025. un paredzēti izplatīšanai Latvijā, atļauts ievest un izplatīt līdz 12.06.2026. un izlietot līdz 12.06.2027.
Nimbus SE	H	SIA "BASF"	0328	2	klomazons metazahloris	33.3 g/l 250 g/l	

EPPO ziņojums: jaunumi augu aizsardzībā Eiropā un pasaulē

EPPO (Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija) publicējusi oktobra ziņojumu, kurā apkopota informācija par jauniem kaitīgajiem organismiem, slimībām, invazīvajiem augiem un veiksmīgiem iznīcināšanas pasākumiem. Šis ziņojums ir būtisks resurss inspektoriem, pētniekiem un politisko lēmumu pieņēmējiem.

Jauni kaitīgie organismi un to izplatība

Euwallacea fornicatus:

- Pirmo reizi konstatēts Turcijā uz kļavām un platāna kokiem.
- Sākti iznīcināšanas pasākumi, lai novērstu tālāku izplatību uz citām sugām.

Pochazia spp.:

- Pirmo reizi konstatēts Čehijā uz magnolijas.
- Turpinās uzraudzība, lai noteiktu invāzijas apmēru.

Spodoptera littoralis:

- Pirmo reizi konstatēts Indijā uz kardamona, kas var radīt ekonomiskus zaudējumus garšaugu audzētājiem.

Chrysobothris mali:

- Konstatēts bojājot bumbieru augļus ASV.
- Jauns izplatības ceļš, kas var apdraudēt augļu eksportu.

Scirtothrips aurantii:

- Paplašinājies izplatību Spānijā.
- Tiek īstenoti iznīcināšanas pasākumi, lai aizsargātu citrusaugus.

Anoplophora chinensis:

- Turpinās iznīcināšanas pasākumi Horvātijā, jauni atradumi.

Anoplophora chinensis

Foto: Maja Pintar

Jaunas augu slimības un nematodes, to izplatība

- ✓ *Bursaphelenchus xylophilus*:
 - Pirmo reizi konstatēta Francijā.
 - Noteikta buferzona, lai ierobežotu izplatību.
- ✓ *Meloidogyne enterolobii*:
 - Jauns uzliesmojums Nīderlandē uz dekoratīvajām palmām no Salvadoras.
 - Iznīcināti vairāk nekā 100 000 augi.
- ✓ *Meloidogyne chitwoodi*:
 - Jauns uzliesmojums Spānijā uz kartupeļiem.
- ✓ *Phytophthora ramorum*:
 - Pirmo reizi konstatēta Džersijā uz rododendriem.
- ✓ *Fusarium oxysporum* f. sp. *cubense* (TR4):
 - Aizdomas par uzliesmojumu Ekvadorā uz banāniem.
 - Noteikti fitosanitārie pasākumi, lai novērstu globālu draudu banānu ražošanai.
- ✓ *Phytophthora abietivora*:
 - Jauns patogēns, kas apdraud egļu un baltegļu stādījumus Ziemeļamerikā.
 - Tiek veikti pētījumi par rezistentām šķirnēm.
- ✓ *Pepino mosaic virus*:
 - Konstatēts importētos tomātos Igaunijā un Zviedrijā, notiek pastiprināta uzraudzība.
- ✓ *Phytoplasma fragariae* un *Phytoplasma asteris*:
 - Pirmo reizi konstatēti kartupeļos Nīderlandē.

Pepino mosaic virus

Foto: Andrea Minuto

Jauni ES regulējumi

- ✓ *Candidatus Liberibacter africanus*:
 - Publicēta jauna Komisijas īstenošanas regula (ES 2025/2247), kas nosaka pasākumus, lai novērstu šī kaitīgā organisma ieviešanos un izplatību ES teritorijā.
- ✓ *Ceratocystis platani*:
 - Noteiktas norobežotās teritorijas Grieķijā, Francijā un Itālijā. Tiek veikta intensīva uzraudzība.
- ✓ *Xylella fastidiosa*:
 - Jauni ierobežojumi Francijā, lai aizsargātu olīvkoku audzes.

Invazīvie augi – jauni ieraksti un draudi

- ✓ *Smilax rotundifolia*:
 - Pirmo reizi konstatēta Francijā, apdraud bioloģisko daudzveidību un vietējās ekosistēmas.
- ✓ *Opuntia stricta*:
 - Negatīva ietekme uz ekosistēmām Itālijas salās, tiek meklēti bioloģiskās kontroles risinājumi.
- ✓ *Impatiens glandulifera*:
 - Ģenētiskie pētījumi Ukrainā atklāj divus haplotipus, kuriem ir liela nozīme bioloģiskajā kontrolē un invāzijas izpratnē.
- ✓ *Acacia mearnsii* un *Broussonetia papyrifera*:
 - Pievienotas EPPO invazīvo augu sarakstam.

Iznīcināšanas panākumi

- ✓ *Tomato brown rugose fruit virus*:
 - Veiksmīgi iznīcināts Dienvidaustrālijā, kas ir nozīmīgs solis tomātu ražošanas aizsardzībā.
- ✓ *Thrips parvispinus*:
 - Konstatēts Horvātijā, bet nav izplatījies.
 - Uzraudzība turpinās.

[EPPO datubāze](#)

Aicinām lauksaimniekus, inspektorus un pētniekus: sekojiet EPPO ziņojumiem, lai savlaicīgi identificētu riskus, veiktu profilakses pasākumus un aizsargātu kultūraugus no jaunajiem draudiem!